

وظیفه اصلی علما و مصلحان "جهاد تبیین" است/ لزوم تدوین "منشور وحدت عملی"

در پی اهانت زننده یکی از نامزدهای انتخاباتی آمریکا به قرآن کریم، پرسشهای بنیادینی درباره استراتژی تمدنی غرب و وظیفه کنونی امت اسلامی مطرح شده است. برای واکاوی این موضوع، به سراغ ماموستا فایق رستمی، عضو شورای عالی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی و چهره شناخته شده اهل سنت استان کردستان رفتیم. تحلیل او، نه تنها واکنشی به یک رویداد که پنجره‌ای به رویه‌ای تاریخی و نقشه‌راهی برای عبور از این بحران هویت است.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، اهانت به مقدسات، به ویژه قرآن کریم، تنها یک رفتار فردی نیست؛ زنجیره‌ای از نشانه‌هاست که از لایه‌های زیرین سیاست و فرهنگ جهانی سرچشمه می‌گیرد. در چنین لحظه‌های حساس، صدای علمای آگاه و میانه‌رو، چراغ راهی برای امت است. ماموستا فایق رستمی عضو شورای عالی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی و نماینده مردم استان کردستان در مجلس خبرگان رهبری، با تسلط بر علوم اسلامی و بینشی ژرف به تحولات جهانی، در این گفتگو، تحلیل خود را از ریشه‌های این پدیده و راه‌برون رفت از آن ارائه می‌دهد. مصاحبه‌پیش‌رو، تلاشی است برای درک عمیق‌تر چرایی این رویدادها و یافتن راهکاری برای تحکیم وحدت در سایه قرآن.

تقریب: برخی تحلیل‌گران، اهانت به قرآن را بخشی از یک پروژه بزرگتر "هویت‌زدایی" از جهان اسلام می‌دانند. به نظر شما، آیا می‌توان بین اینگونه اقدامات عملی و شعارهای احترام آمیز غرب، تناقض ذاتی دید؟ یا این رفتار، ناشی از ماهیت دوگانه و استراتژی مشخصی است؟

ماموستا رستمی: قرآن کریم، آن شمع فروزان هستی است که هرگز با تندبادهای گذرا خاموش نمی‌گردد؛ چراغ هدایتی که پرتو جاودانش، سعادت و عدالت و عزت را برای تمامی آدمیان می‌افروزد؛ این کتاب آسمانی، نقشه راه سعادت، پرچم عدالت و میراث عزت برای همه بشریت در تمام اعصار است.

- به یقین این رفتارها تصادفی یا صرفاً برآمده از جهل نیست. غرب مدرن، به ویژه در جریان مسلط سیاسی-فرهنگی آن، با یک پارادوکس تاریخی روبروست: از سویی به دلیل ارزش‌های حقوق بشری ادعایی و نیز ضرورت‌های ژئوپلیتیک، ناچار به اعلام احترام به اسلام است؛ و از سوی دیگر، در لایه‌های عمیق‌تر، میراث استعماری، هراس از قدرت یا بی‌تمدنی اسلام، و منافع اقتصادی-امنیتی، آن را به سوی سیاست‌های تحقیرآمیز و تضعیف هویت اسلامی سوق می‌دهد. این را می‌توان "نفاق تمدنی" نامید.

رفتارهایی مانند اهانت به قرآن، حمایت از جنگ‌های نیابتی، و دامن زدن به تنش‌های فرقه‌ای، همه در یک راستا قرار می‌گیرد: ایجاد بحران هویت، تخریب مرکز ثقل وحدت‌بخش امت (قرآن)، و در نهایت، تداوم سلطه‌پذیری جهان اسلام. این یک استراتژی هدفمند است که ریشه در "برخورد تمدن‌ها"ی مورد نظر نظریه‌پردازان غربی دارد؛ نظریه‌ای که اسلام را دشمن فرضی می‌داند و هر ابزاری برای مهار آن را مجاز می‌شمارد. وظیفه ما، افشای این رویه دوگانه با بیانی حکیمانه و عالمانه است، نه با خشم صرف.

تقریب: با نگاهی به تاریخ بهره‌کشی از منابع جهان اسلام، به ویژه نفت، چه سازوکارهای عملی برای خنثی کردن این بهره‌کشی و تبدیل منابع به ابزار قدرت جمعی پیشنهاد می‌کنید؟

ماموستا رستمی: کلید این تحول، در گرو "گذار از اقتصاد خام‌فروشی به اقتصاد اندیشه‌محور و مبتنی بر همگرایی" است. تاریخ نشان داده که وجود منابع طبیعی، در غیاب وحدت استراتژیک و خرد جمعی، نه تنها عامل قدرت نبوده، بلکه به عاملی برای تفرقه و هجوم استعمار تبدیل شده است.

راهکار اول، ایجاد "نهادهای مالی و توسعه‌ای مشترک اسلامی" است که بر اساس فقه مشارکت و دوری از ربا بنا شده باشد. این نهادها می‌توانند با سرمایه‌گذاری در زنجیره کامل تولید، از استخراج تا صنایع با فناوری بالا، ارزش افزوده را در خود جهان اسلام حفظ کنند.

راهکار دوم، "اتحادیه‌ای برای مدیریت عرضه و قیمت‌گذاری" منابع استراتژیک است، مشابه آنچه در

سایر بلوک‌های اقتصادی می‌بینیم. این امر چانه‌زنی بین‌المللی جهان اسلام را افزایش می‌دهد. راهکار سوم و بنیادی‌تر، سرمایه‌گذاری عظیم در "علم و فناوری" است. زمانی که مغزها و دست‌های ما برای پردازش منابع خودمان با هم همکاری کنند، وابستگی به خارج کاهش می‌یابد. این مسیر، نیازمند اراده سیاسی دولت‌های اسلامی و فشار هوشمندانه نخبگان و امت بر حاکمان است.

تقریب: در این شرایط، چگونه می‌توان قرآن را نه تنها به عنوان سنگر دفاعی هویت، که به عنوان "پیام‌آور فعال" صلح و همزیستی به جهان‌نیان معرفی کرد؟ نقش علمای اسلام در این میدان چیست؟

ماموستا رستمی: قرآن خود روشنگر این مسیر است: «ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْءُظَّةِ الْخَسَنَةِ». امروز، وظیفه اصلی علما و مصلحان، "جهاد تبیین" است. جهادی که سه محور دارد: نخست، "تبیین مسالمت‌آمیز و عقلانی معارف قرآن" برای جهان‌نیان با استفاده از همه ظرفیت‌های رسانه‌ای و دیپلماسی عمومی.

باید نشان دهیم که قرآن دشمنی با بشریت ندارد، بلکه دشمن ظلم، فساد و استکبار است. دوم، "الگوسازی عملی"؛ یعنی نمایش همزیستی مسالمت‌آمیز مذاهب اسلامی در سایه قرآن در جغرافیای جهان اسلام. وقتی امت واحد، مقتدر و اهل گفتگو باشیم، بهترین پیام را به جهان داده‌ایم. سوم، "ایجاد گفتمان مقاومت فرهنگی در برابر اهان‌ت".

مقاومتی که مبتنی بر وفار، منزلت و اقدامات قانونی بین‌المللی است. علما باید با یکدیگر، بی‌توجه به مذاهب، "منشور وحدت عملی" برای دفاع از قرآن تدوین کنند و امت را حول محور "محبت به قرآن" بسیج نمایند. این محبت، تنها با خواندن نیست، با فهم، عمل و تبلیغ حکیمانه تحقق می‌یابد. قرآن کتاب زندگی و عزت است؛ ما باید این زندگی و عزت را در جامعه خود محقق کنیم تا دیگران باور کنند.